

פריצה לקסיימה

כשורתה השמש של יום ג', היה שרוי שקט מוזר מעל לחצי האי סיני. היה זה שקט מפתיע. רק במקום אחד היתה תנועה מוגברת. מעל לשביל הרועה המוביל מרס אל-נקב, דרך נחל, לסייבוב סואץ, השתול כוח מוסע באופן קדחתני לאורך לקראת הכוח המוצנח, כדי להתחבר עמו.

השקט הישראלי היה מובן למדי. אפשר היה לקחת כי ההתקדמות המהירה של צה"ל בציר הדרומי, שאימה באיגוף כל הכוח המצרי בצפון חצי האי, תמריץ את עבד אל-נאצר לזרוק את צבאו מול הכוח הזה — דבר שהיה מתאים מאד לכחנות צה"ל. מאחר שמטרתו הצבאית העיקרית של המיבצע היתה להשמיד את כוחו וצידו של הצבא המצרי, היה רצוי למשוך את כל הכוח המצרי לחצי האי. עוד יותר רצוי היה למשוך כח זה דווקא לעבר נחל, כדי לדלל את הכוח שעמד מול גיצה — מקום שם צריכה היתה ליפול המכה העיקרית.

אולם עבד אל-נאצר לא עשה כלום. הוא לא הווי את צבאו לחוף חצי האי. בואת אפשר היה לראות מעשה של תבונה: גם הוא הבין, כנראה כי הרהירה לנחל אינה המאמץ העיקרי של צה"ל, וכי מוטב להיות מוכן לחכות למכה העיקרית.

אולם פחות מובן היה כי גם בגזרות האחרות, שם אפשר היה לצפות למהלומה, לא פושה הצבא המצרי דבר כדי להתכונן לקראת הבאות. הוא לא קיבץ את כוחותיו, שהיו פזורים בסביבות אבר-עגילה, במוצבים קטנים וחזקים יותר. הוא לא עשה כלום.

ואז נפלה המכה הגדולה הראשונה. צה"ל פרץ לעבר קסיימה וכבש את משלטי החזקים. החור הראשון בחזית המצרית המרכזית הובקע.

באותו יום קרה עוד משהו, שעמד להשפיע על גורל המערכה: הצרפתים והאנגלים הגישו אוליטימטום למצרים ולישראל, תבעו כי המצרים יסוגו 15 קילומטרים ממערב לתעלה, וכי הישראלים יסוגו 15 קילומטרים מזרחה. ההשפעה הצבאית היתה מיידית: מאחר שעבד אל-נאצר היה צריך לחשוש מפני נחיתה מיידית, לא יכול היה להווי את כוחותיו באופן חופשי, לפני שהוברר לו מה בדיוק עומד לקרות.

כל מלחמה היא בראש וראשונה קרב על מותו של המפקד היריב. הרבה יותר חשוב מהריגת חייליו והשמדת צידו הוא בליבול חושי, זריעת מבוכה בלבו והשמדת כושר ההחלטה שלו. זה בדיוק אשר קרה לפיקוד המצרי בשעות המכריעות של המערכה.

הכוח הדרומי מתחבר לזרוע אחת, דוהר לקראת הכוח המוצנח ומתחבר עמו. מצפון כובש כוח שני את קסיימה, במרכז החזית.

כאן נראית כהתאבדות — אך העובדות הוכיחו אחרת.

העיר עצמה דומה עתה לתחנת האוסר בוסים המרכזית בתל-אביב. יש המון חנוך יות קטנות והמון אוטובוסים, החל ממספר 5 וכלה במספר 63 עם השלט "גבצתיים".

גם מכתובות הוחלים אפשר להרכיב רומן שלם. מלבד שלטים כמו "רמלה-קאהיר", "ישיר תל-אביב-קאהיר" או "לסואץ", היו שלטים כמו "מלכת עמק-הירדן", המשונה ביותר היה השלט "תל-ברוך", שהורד מאוטובוס והוצמד לוחל. אולם ברצע זה כבר דוהר הכוח העיקרי דרומה — בכיוון הסוף תל-ברוך.

טרמפ ער גדרה

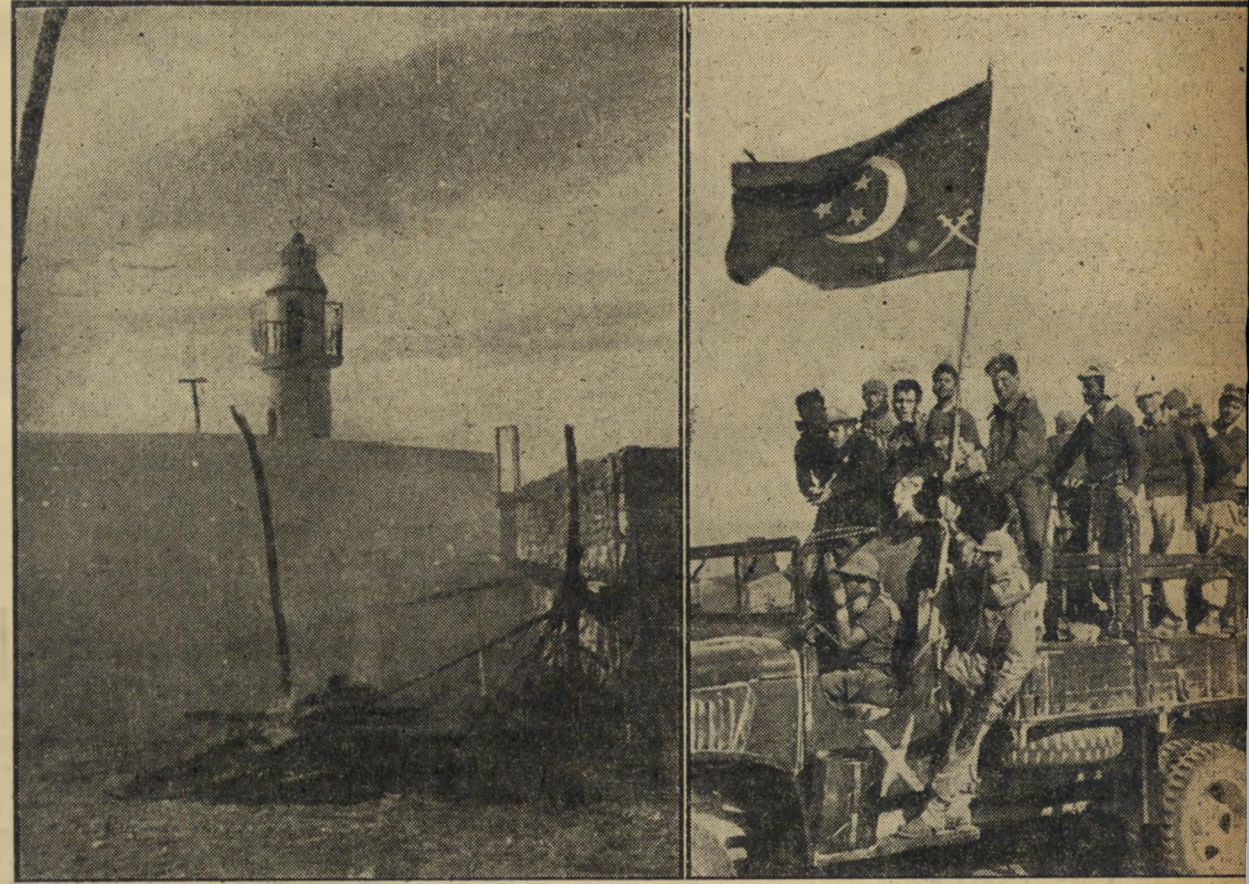
רוב המכוניות בשטח היו מכוניות מצריות מספוסים שונים, החל בגיטיים גדולים. טנדרים וכלה במשאיות גדולות. מפעם לפעם עברה מכונית עמוסת שבויים, ואפשר היה לשמוע מהן צעקות "אוסקוט" רבות.

בדרך חזרה מקסיימה פגשתי אחד מרמתי גן ששמח להכריז לפני שזו הפעם הראשונה מזה עשר שנים שהוא עובר את עוגיה אל-חפיר בכוח מצרים, בפעם האחרונה שעשה זאת היה סמל, או רב סמל, בצבא הבריטי, הוא סיפר כיצד היו עומדים במקום מסוים באיסקמליה ותופסים טרמפ עד גדרה. חברו הסביר שברכבת מקנטרה היה הרבה יותר נוח. הסכמתי עם שניהם. הסברתי להם שאם אראה אותם עומדים באיסקמליה אקח אותם, אם אוכל, עד גדרה.

ספוס חביב אחר היה רופא בשערות שר בה שהשיג בדאגה על סדור בית-החולים שלו. מפעם לפעם היתה מגיעה מכונית עם אלונקה. הנהג היה שואל בשקט: "איפה המרפאה?" ואחד החיילים היה מראה לו באצבע את המרפאה ומציץ פנימה בכפס דואג.

פגשתי בניצנה פנינה. היא היתה מצוננת ועיפה והסבירה בקול צרוד: "היה אתמול יום קשה". בכלל בתורות מסתובבות שם כמו מיים: בקסיימה פגשתי את רותי וצעמי, ואמרו לי שבאבר-עגילה אוכל לפגוש את יעל. נראה...

בערב עברה על פנינו שירה שחורה מאבר-עגילה עם שני דגלים מצריים ירוקים. חצי ממכוניות השירה היו מצריות ואפשר היה לראות חילים רבים נושאים נשק מצרי אחד מהם, הציע לי קופסת סגריות צרפתיות, גלואזי, הן באמת טובות.

גמל ביער בין שביר המתכת, לרגלי הצריח של המסגד היפה של קסיימה. איש העולם הזה שצילם תמונה זו אחרי הכיבוש התרשם מאווירתו הקרבית של הנוף שגם צייר גאוני לא היה יכול להביעה ביתר הצלחה.

כוכבי קסיימה מצטלמים מתחת לדגל הירוק של הצבא המצרי. אותות הקרב עוד ניכרים בהם: איש אינו צוחק. הבעת הפנים רצינית ואופיינית לחיילים בקו הראשון.

עצום של בקבוקי קוקה-קולה ריקים פזורים בשטח. ליד חנות מסוארת, בעלת שלטי ענק צבעונית שהכריזה על "המשקה הי אמריקאי", עמדה חנות צנועה של מחרשות עץ, מסודרות בסדר מוסתי. כעבור זמן קצר כבר התנוסס השלט על זחל ישראלי, ואלו המחרשות הספו לפזרות.

מדווח כתב העולם הזה:

קסיימה אינה דומה לכפרים הערביים בארץ. הרחובות נקיים וישרים, הבתים מסוידיים מבסנים. ישנו רובע השוק ורובע מגורים, וגם מסגד נחמד, מסוייד בלבן ותכלת, מצוייד במקלחת ובית-שימוש נקי.

בקבוקי קוקה-קולה

מימים מצויים במקום בשפע, מים מתוקים וטעימים של גאת-מבר. אולם נראה שהתושבים לא הסתפקו בהם. שפע

לב בודר הסתובב עזוב ואומלל בין גדרות-החייל הדרוסיפועיות, חיפש את בעליו בין מוצבי-הבטון ובתעלות-הקשר. הוא חיפש לשוא: כל המשלטים שהגנו על קסיימה ניטשו ללא התנגדות אחרי מכת האש. רק שני מוצבים הוסיפו להתנגד, עד שנכבשו בהסתערות.

קסיימה, המוקפת בשלושה מתנות-צבא גדולים, היתה הציר בדת לחצי-האי סיני. היא נפתחה כמעט מאליה — החיילים המצריים ברחו, ועמם התושבים. פה ושם עוד עמדה משאית, עמוסת רהיטים, שצמיגה התבקע או שמנגנון-ההתנועה שלה התקלקל, ושעובת לגשתה.